

“Сант Марал” сан

УЛС ТӨРИЙН БАРОМЕТР №18(52), 2019 ОН 3-4 САР

“Сант Марал” сангаас Монголын нийгэм, улс төр, эдийн засгийн байдлын талаар олон нийтийн санал бодлын шинэ судалгааг танд толилуулж байна. Судалгаанд Улаанбаатар хот болон Архангай, Сэлэнгэ, Булган, Дорнод, Дорноговь, Завхан, Говь Алтай аймгуудийн 1200 иргэдийг хамрууллаа. Судалгаа нь цаг хугацааны хувьд 2019 оны 3-р сарын 20-с 4 сар 9-ны хоорондох үеийг хамарч байгаа юм. Судалгааны дүнг нийслэл хот, хөдөө харьцуулсан байдлаар харуулав.

Энэхүү судалгааг ХБНГУ-ын Конрад-Аденауэр-Сангаас санхүүжилсэн

Захирал

/Лувсандэндэвийн Сумати/

Эдийн засаг

Е1. Та Монголын өнөөгийн эдийн засгийн байдлыг ерөнхийд нь ямар гэж үзэж байна вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Их сайн	.2%	.2%	.2%
• Сайн	2.5%	6.6%	4.8%
• Сайн ч биш, муу ч биш	35.5%	40.2%	38.0%
• Муу	46.4%	44.5%	45.3%
• Маш муу	14.4%	8.5%	11.2%
(Хариулаагүй)	.0%	.0%	.0%
(Мэдэхгүй)	1.1%	.2%	.6%

Е2. Таны үзэж байгаагаар Монголын эдийн засаг ерөнхийдөө:

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Сайжирч байна	18.0%	22.2%	20.3%
• Зогсонги байдалд байна	48.4%	46.5%	47.3%
• Буурч байна	30.0%	27.5%	28.7%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	3.5%	3.8%	3.7%

Е3. Таны бодлоор 5 жилийн дараах Монголын эдийн засгийн байдал

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Асар их сайжирсан байна	2.9%	3.1%	3.0%
• Бага зэрэг сайжирсан байна	47.5%	45.7%	46.5%
• Энэ түвшиндээ байна	21.1%	20.0%	20.5%
• Бага зэрэг дордсон байна	7.5%	8.6%	8.1%
• Нэлээд дордсон байна	2.9%	1.7%	2.3%
(Хариулаагүй)	.2%	.2%	.2%
(Мэдэхгүй)	18.0%	20.8%	19.5%

Е4. Уул уурхайн ачаар төрийн төсөв нилээд нэмэгдсэн. Энэ төсвийн зарцуулалтын талаар та ямар бодолтой байна вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
- ЗГ нийгмийн бодлогыг эрчимжүүлж ядуучуудад шууд тусгах ёстой	9.8%	10.9%	10.4%
- Боловсрол, эрүүл мэнд г.м. салбаруудад хөрөнгө оруулалт нэмэгдсэнээр удаан хугацааны нийгмийн хөгжлийн төслүүд байх ёстой	40.9%	31.7%	35.9%
- Мөнгө тарааж, иргэн болгон хүртэх ёстой	6.2%	9.1%	7.8%
- Эдийн засгийн хөгжлийг дэмжсэн хөрөнгө оруулалт байх ёстой	40.9%	47.1%	44.3%
(Хариулаагүй)	.0%	.0%	.0%
(Мэдэхгүй)	2.2%	1.2%	1.7%

Е5. Таны бодлоор стратегийн ордуудын хувьд Монголын болон гадаадын хөрөнгө оруулагчдын эзэмшлийн харьцаа ямар байх ёстой вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• 100% Монголын	34.7%	33.7%	34.2%
• 51% дээш Монголын	55.3%	56.0%	55.7%
• Тэнцүү	6.2%	8.0%	7.2%
• 51% дээш гадаадын	.7%	.3%	.5%
• 100% гадаадын	.0%	.0%	.0%
(Мэдэхгүй)	3.1%	2.0%	2.5%
(Хариулаагүй)	.0%	.0%	.0%

Е6. Монголын талын эзэмшил ямар байх ёстой вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• <u>Зөвхөн төрийн</u>	45.1%	46.6%	45.9%
• <u>Холимог –төрийн болон хувийн</u>	48.2%	48.3%	48.3%
• <u>Зөвхөн хувийн\бизнес\</u>	4.0%	3.4%	3.7%
(Мэдэхгүй)	2.7%	1.5%	2.1%
(Хариулаагүй)		.2%	.1%

Е7. Таны бодлоор Эрдэнэтэд монголын иргэдийн ашиг сонирхол хэр их тусгагдсан бэ?

	Ulan Bator	Countryside	Nationwide
• Маш их	12.9%	10.9%	11.8%
• Их	20.7%	22.9%	21.9%
• Бага зэрэг	36.0%	33.1%	34.4%
• Огт үгүй	12.0%	14.0%	13.1%
(Мэдэхгүй) (Хариулаагүй)	18.4%	19.1%	18.8%

Е8. Таны бодлоор Оюу Толгойд монголын иргэдийн ашиг сонирхол хэр их тусгагдсан бэ?

	Ulan Bator	Countryside	Nationwide
• Маш их	10.9%	8.6%	9.7%
• Их	16.9%	18.8%	17.9%
• Бага зэрэг	36.2%	34.8%	35.4%
• Огт үгүй	23.3%	23.8%	23.6%
(Мэдэхгүй) (Хариулаагүй)	12.7%	14.0%	13.4%

Е9. Таны бодлоор Таван Толгойд монголын иргэдийн ашиг сонирхол хэр их тусгагдсан бэ?

	Ulan Bator	Countryside	Nationwide
• Маш их	9.6%	6.6%	8.0%
• Их	22.5%	20.9%	21.7%
• Бага зэрэг	41.5%	38.6%	39.9%
• Огт үгүй	10.7%	14.0%	12.5%
(Мэдэхгүй) (Хариулаагүй)	15.6%	19.8%	17.9%

Төрийн удирдлага

G1. Та доорхи үзэл бодолтой танилцана уу:

- Ер нь Төр Засаг иргэдийн төлөө зөв зүйтэй юм хийж байна гэдэгт итгэж болно- Үүнтэй Таны бодол хэр зэрэг нийцэж байна вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Бүрэн нийцэж байна	3.5%	10.5%	7.3%
• Бага зэрэг нийцэж байна	34.5%	38.3%	36.6%
• Бараг нийцэхгүй байна	33.3%	28.5%	30.7%
• Огт нийцэхгүй байна	28.0%	21.5%	24.5%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	.5%	1.2%	.9%

G2. Засгийн Газрын үйл ажиллагаа сэтгэлд нийцэх эсэх

	Нийт
• Нийцдэг	12.3
• Бага зэрэг нийцдэг	38.5
• Бараг нийцдэггүй	24.1
• Огт нийцдэггүй	23.8
(Хариулаагүй)	.0
(Мэдэхгүй)	1.3

G3. Сөрөг хүчний үйл ажиллагаа сэтгэлд нийцэх эсэх

	Нийт
• Нийцдэг	4.9
• Бага зэрэг нийцдэг	23.1
• Бараг нийцдэггүй	25.3
• Огт нийцдэггүй	34.0
(Хариулаагүй)	.6
(Мэдэхгүй)	12.1

G4. Нийгэм-Улс төр-Эдийн Засгийн тулгамдсан асуудлууд

1.	Ажилгүйдэл	28.3
2.	Амьжиргаа	17.0
3.	Боловсрол	7.2
4.	Эдийн засаг, үйлдвэрлэл	6.9
5.	Үнийн өсөлт	6.5
6.	Нийгмийн шудрага ёс	6.1
7.	Хууль хэрэгжилт	5.1
8.	Авлига	4.9
9.	Төрийн удирдлага	3.9
10.	УИХ, Улс Төрийн намуудын хямрал	2.7

G5. Төрийн удирдлагаас энэ асуудлыг шийдэж чадахгүй тохиолдол гарч байсан уу ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Байнга	56.2%	62.2%	59.4%
• Олон удаа	25.1%	20.0%	22.3%
• Заримдаа	12.4%	13.8%	13.2%
• Ховор	3.5%	2.2%	2.8%
• Хэзээ ч үгүй	.9%	.3%	.6%
(Хариулаагүй)		.2%	.1%
(Мэдэхгүй)	2.0%	1.4%	1.7%

G6. Дээрх асуудлыг аль нам хамгийн сайн шийдэж чадах бол?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Монгол Ардын Нам	12.9%	11.8%	12.3%
• Ардчилсан Нам	7.3%	8.6%	8.0%
• МАХН	3.8%	6.5%	5.3%
• ИЗНН	.4%	.2%	.3%
• Ногоон нат	.2%		.1%
• БНН	1.1%	.3%	.7%
• Үнэн ба Зөв Нам	2.5%	2.6%	2.6%
• Өөр нам	.7%	.8%	.8%
• Аль нь ч чадахгүй	49.3%	49.4%	49.3%
(Хариулаагүй)	2.5%	1.4%	1.9%
(Мэдэхгүй)	18.9%	16.5%	17.6%

G7. Намуудын тулгамдсан асуудал шийдэх чадвар

	МАН	АН	МАХН
• Ажилгүйдэл	31.8%	33.3%	31.7%
• Амьжиргаа	12.2%	17.7%	20.6%
• Үнийн өсөлт	5.4%	11.5%	4.8%
• Боловсрол	10.1%	11.5%	4.8%
• Хууль хэрэгжилт	4.7%	1.0%	6.3%
• Авлига	6.8%	1.0%	4.8%
• Эдийн засаг	6.8%	5.2%	7.9%
• Төрийн удирдлага	4.7%	4.2%	1.6%
• Экологи	2.7%		1.6%
• Нийгмийн шудрага ёс	7.4%	3.1%	7.9%
• ХАА	.7%	3.1%	1.6%
• Уул уурхай	.7%	1.0%	
• Жижиг, дунд бизнес	1.4%	3.1%	1.6%
• УИХ, Улс Төрийн намуудын хямрал	2.7%	2.1%	3.2%

G8. Асуудлыг шийдэхэд Төрийн буюу иргэний байгууллагуудаас аль нь тэргүүлж явах ёстой вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Засгийн газар	42.4%	42.5%	42.4%
• УИХ	13.3%	14.5%	13.9%
• Ерөнхийлөгч	15.3%	15.8%	15.6%
• Хуулийн байгууллагууд	5.1%	5.8%	5.5%
• Улс төрийн намууд	1.8%	2.8%	2.3%
• Иргэний нийгэм	17.1%	13.4%	15.1%
• Аль нь ч биш	2.5%	1.4%	1.9%
(Хариулаагүй)	.2%	.2%	.2%
(Мэдэхгүй)	2.4%	3.7%	3.1%

G9. 3Г-ын хамгийн том амжилт

1. Авилгалын асуудал	13.2
2. Уул уурхай	10.0
3. Шудрага ёс	3.5
4. Боловсрол	3.3
5. Хууль хэрэгжилт	2.8
6. Эдийн засаг	2.8
7. Төрийн удирдлага	2.5
8. Ажилгүйдэл багасгах	1.9
9. Амьжиргаа	1.6
10. Хөдөө Аж Ахуй	1.6

G10. 3Г-ын хамгийн том алдаа

1. Ажилгүйдэл	11.6
2. УИХ, Улс Төрийн намуудын хямрал	11.1
3. Авилгалын асуудал	9.5
4. Үнийн өсөлт	9.0
5. Төрийн удирдлага	8.0
6. Хууль хэрэгжилт	7.8
7. Эдийн засаг	7.2
8. Амьжиргаа	6.9
9. Уул уурхай	5.4
10. Жижиг, дунд бизнес	3.8

G11. Өнгөрсөн хугацаанд олон хүмүүсийн хувьд ажилгүйдэл тулгамдсан асуудал болж байсан. Зарим хүмүүс энэ бол түр зуурын үзэгдэл болон эдийн засгийн хөгжил энэ асуудлыг өөрөө шийднэ гэж үздэг. Зарим нь ажилгүйдлийг багасгахын тулд төрийн оролцоо болон тодорхой арга хэмжээнүүд зайлшгүй байх ёстой гэж үздэг. Таны бодлоор:

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Эдийн засгийн хөгжил хангалттай их ажлын байр бий болно	30.7%	26.3%	28.3%
• Зөвхөн эдийн засгийн хөгжлөөр энэ асуудал шийдэгдэхгүй, ЗГ заавал арга хэмжээ авах ёстой	65.8%	70.3%	68.3%
(Хариулаагүй)	3.1%	3.4%	3.3%
(Мэдэхгүй)	.4%		.2%

G12 Баян, ядуу хүмүүсийн орлогын ялгааг багасгах талаар Засгийн Газар арга хэмжээ авах ёстой гэж зарим хүн үзэж байхад, нөгөө хэсэг нь Засгийн Газар иймэрхүү ажиллагаанд огт оролцох ёсгүй гэсэн бодолтой байдаг. Таны бодлоор ЗГ:

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• ялгааг заавал арилгах ёстой	30.2%	33.8%	32.2%
• ялгааг ямар нэг хэмжээгээр багасгах ёстой	50.9%	53.8%	52.5%
• энэ асуудлаас хөндий байх ёстой	9.8%	9.2%	9.5%
• Тохиолдлоор: (ЗГ оролцож болно, оролцохгүй ч байж болно)	6.7%	2.2%	4.3%
(Хариулаагүй)	0%	0%	0%
(Мэдэхгүй)	2.4%	.9%	1.6%

G13. ЗГ-ын үйл ажиллагаа болон нийгмийн бодлогыг байгуулагдсанаас нь хойш дүгнэхэд

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
- Баячуудыг илүү дэмжсэн /Жиш. : Санхүү болон газар өмчлөлийн бодлогоор/	22.7%	31.5%	27.5%
- Дундаж давхаргыг /анги/ дэмжсэн	8.5%	5.8%	7.1%
- Ядуучуудыг илүү дэмжсэн /төсвөөс “хүүхдийн мөнгө” болон ядуучуудын халамжийн төслүүдийг санхүүжүүлэх/	6.2%	6.5%	6.3%
- Хувийн улс төр, бизнесийн сонирхол дээр төвлөрч, нийгэмд онц ач холбогдол өгөөгүй	46.2%	44.5%	45.3%
- Дээрхийн аль нь ч биш: Миний бодлоор шударга бодлого явуулж нийгмийг бүхэлд нь хамруулсан	8.9%	7.1%	7.9%
(Хариулаагүй)	6.7%	4.5%	5.5%
(Мэдэхгүй)	.7%	.2%	.4%

Улс Төрийн Тогтолцоо

S1. Зарим тохиолдолд...

	Зөв	Буруу
1. Төр засаг хүн болгонд ажил эрхлэх эрхийн баталгаа гаргах ёстой	87.3	10.6
2. Баян болон эрх мэдэлтэй хүмүүс нийт иргэдийг бүтээсэн баялгаас бусад хүмүүст ижил хэмжээгээр хүртэхэд саад учруулдаг	83.4	10.8
3. Эдийн засгийн гол салбарууд төрийн мэдэлд байх ёстой	81.2	17.0
4. Манай хоёр том нам -МАН болон Ардчилсан Нам - хувийн сонирхолын хувьд ямар ч ялгаагүй	78.7	17.6
5. Орчин үеийн нийгэм хүмүүсийг татаж чадах хүчтэй туйлын зорилгогүй болсон	72	21.3
6. Төр засгаас зөвхөн амьжиргааны доод төвшний баталгааг гаргах ёстой, хэрвээ хэн нэг нь илүү юм шаардвал, тэрийгээ өөрөө зохицуулах ёстой	71.2	22.8
7. Улс орны удирдлагад хэн ч байсан жирийн иргэдийн амьдрах орчин хэвээрээ үлдэнэ	64.3	31.7
8. Ардчилсан нийгэм болгонд зарим зөрөлдөөн зөвхөн хүчирхийлэл хэрэглэн шийдэгдэг	48.9	40.3
9. Ардчилсан нийгэмд юм болгон хэн нэгний хүссэнээр биелэгддэггүй ч гэсэн, үүнээс сайн төрийн тогтолцоо байхгүй	46.7	41.6
10. Ер нь сонгуульд л байнга оролцож байвал нийгмийн оролцооны хувьд энэ нь хангалттай	41.2	54.9
11. Зарим тохиолдолд дарангуйлал ардчиллаас дээр байдаг	40.3	47.5
12. Би дарангуйлалын эсрэг байсан ч, “төмөр нүүртэй” засгийг дэмжинэ	39.8	53.1
13. Зөвхөн социалист нийгэм тулгамдсан асуудлуудыг шийдэж чадна	33.8	51.8
14. Эмэгтэйчүүд гэр бүлийн ажлаа хийгээд, улс орны асуудлыг эрчүүд хариуцах ёстой	18.2	80.8

S2. Улс төрийн системийн загвар болгонд манай улс орныг удирдах боломжийн хувьд өгсөн дүгнэлт

а. Парламент болон сонгуулиас үл хамаарах хүчтэй удирдагчтай байх

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Маш сайн	34.2%	33.1%	33.6%
• Нилээд сайн	37.6%	41.1%	39.5%
• Нилээд муу	12.0%	9.1%	10.4%
• Маш муу	9.5%	8.5%	8.9%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	6.5%	8.3%	7.5%

б. Төрийн бодлогоо Засгийн Газраас хамааралгүй боловсруулдаг мэргэжлийн буюу шинжээчдийн баг /элитийн удирдлага/

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Маш сайн	26.5%	25.5%	26.0%
• Нилээд сайн	42.5%	41.2%	41.8%
• Нилээд муу	10.7%	8.8%	9.7%
• Маш муу	6.7%	8.5%	7.7%
(Хариулаагүй)	.5%		.3%
(Мэдэхгүй)	12.9%	16.0%	14.6%

с. Хүчний байгууллагууд \ТТГ, арми, цагдаа/улс удирдах

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Маш сайн	6.2%	3.4%	4.7%
• Нилээд сайн	19.8%	14.8%	17.1%
• Нилээд муу	24.0%	21.4%	22.6%
• Маш муу	38.7%	50.9%	45.3%
(Хариулаагүй)	.5%		.3%
(Мэдэхгүй)	10.7%	9.5%	10.1%

д. Ард түмнээс сонгогдсон хүмүүсээс бүрдсэн ардчилсан удирдлагын системтэй

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Маш сайн	22.5%	29.2%	26.2%
• Нилээд сайн	50.2%	45.8%	47.8%
• Нилээд муу	11.5%	9.5%	10.4%
• Маш муу	5.8%	4.6%	5.2%
(Хариулаагүй)	1.5%	.3%	.8%
(Мэдэхгүй)	8.5%	10.5%	9.6%

Тогтолцооны үнэлгээ

S3. Манай өнөөгийн Ардчилал болон улс төрийн тогтолцоо Таны сэтгэлд хэр нийцдэг вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Нийцдэг	7.8%	9.8%	8.9%
• Бага зэрэг нийцдэг	40.9%	38.5%	39.6%
• Бараг нийцдэггүй	21.8%	25.5%	23.8%
• Нийцдэггүй	28.2%	25.4%	26.7%
(Хариулаагүй)	.0%	.0%	.0%
(Мэдэхгүй)	1.3%	.8%	1.0%

S4. Зарим хүмүүс Монгол хэт ардчилалтай болоод, энэ байдлыг засахын тулд дарангуйлал хэрэгтэй гэж үзэж байна. Зарим нь Монголд жинхэнэ ардчиллын үнэт зүйлс хөгжөөгүй, дарангуйллын нэг төрөл байна гэж үздэг. Таны бодлоор дараах ангиллын хувьд Монгол хаана нь багтаж байна?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Хөгжингүй ардчилалтай байна	11.6%	10.5%	11.0%
• Ардчиллыг хөгжүүлэх түвшинд байна	17.6%	14.8%	16.1%
• Хоёр замын уулзвар дээр байна	37.6%	40.6%	39.3%
• Дарангуйлал уруу шилжиж байна	25.3%	25.2%	25.3%
• Хэт их дарангуйлалтай байна	5.1%	4.5%	4.8%
(Хариулаагүй)	.0%	.0%	.0%
(Мэдэхгүй)	2.7%	4.5%	3.7%

S5. Манай улс төрийн намууд олон түмний санал бодлыг илэрхийлж байна уу, эсвэл илэрхийлж чадахгүй байна уу?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Илэрхийлдэг	12.4%	13.5%	13.0%
• Илэрхийлдэггүй	85.5%	82.5%	83.8%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	2.0%	4.0%	3.1%

S6. Таны бодлоор манай өнөөгийн сонгогчид улс төрийн бодлогод хэр зэрэг нөлөө үзүүлж чадах вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Маш хүчтэй	8.0%	7.2%	7.6%
• Нилээд	21.8%	20.3%	21.0%
• Бага зэрэг	45.3%	46.6%	46.0%
• Огт байхгүй	22.2%	21.7%	21.9%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	2.5%	4.2%	3.4%

S7. Ерөнхийдөө нийгэмд шудрага тал нь илүү байна уу, шудрага бус тал нь давамгайлж байна уу?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Шудрага нь илүү байна	2.7%	4.8%	3.8%
• Шудрага бус нь илүү байна	89.1%	90.5%	89.8%
• Тохиолдлоор:(Заримдаа шудрага нь, заримдаа шудрага бус нь)	7.6%	4.2%	5.8%
(Хариулаагүй)	.0%	.0%	.0%
(Мэдэхгүй)	.5%	.6%	.6%

S8. Хэрвээ Та иргэний, захиргааны буюу гэр бүлийн маргаанд оролцвол (өмчийн маргаан, газар ашиглалт, гэр бүлийн харилцаа, түрээс, ажлын гэрээ, төрийн захирамж, гэмт хэрэгт өртөх г. м.) Таны бодлоор энэхүү маргааныг шүүхээр шийдэх нь илүү зөв үү, эсвэл нөгөө талтайгаа зөвшилцөх нь илүү оновчтой юу?

	Ulan Bator	Countryside	Nationwide
• Шүүх нь зөв	26.4%	29.1%	27.8%
• Шүүх нь арай илүү	18.9%	9.4%	13.8%
• Зөвшилцөх арай илүү	30.5%	30.8%	30.7%
• Зөвшилцөх нь зөв	22.5%	28.2%	25.6%
• (Хариулаагүй)	.0%	.0%	.0%
• (Мэдэхгүй)	1.6%	2.6%	2.2%

S9. Ёс зүй заншлыг Монголын нийгэмд дагах нь хир хүчтэй тогтсон байгаа вэ?

	Ulan Bator	Countryside	Nationwide
• Маш их	2.4%	3.4%	2.9%
• Их	6.4%	9.5%	8.1%
• Бага зэрэг	54.7%	54.6%	54.7%
• Огт үгүй	30.5%	22.8%	26.3%
(Мэдэхгүй) (Хариулаагүй)	6.0%	9.7%	8.0%

S10. Хуулиа дээдлэх зарчмыг Монголын нийгэмд дагах нь хир хүчтэй тогтсон байгаа вэ?

	Ulan Bator	Countryside	Nationwide
• Маш их	2.0%	1.1%	1.5%
• Их	7.5%	8.8%	8.2%
• Бага зэрэг	52.4%	47.4%	49.7%
• Огт үгүй	36.9%	39.7%	38.4%
(Мэдэхгүй) (Хариулаагүй)	1.3%	3.1%	2.3%

S11. Монгол Улсын нийгмийн дэг журам ямар үндсэн дээр тогтох ёстой вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Хүн болгон тэгш эрхтэй хуулийн тогтолцоо	66.4%	70.2%	68.4%
• Нийгмийн ашгийг хамгаалсан ес зүйн харилцаа	30.5%	27.8%	29.1%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	2.9%	2.0%	2.4%

S12. Таны бодлоор Монголд ямар засаглал илүү тохирох вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
▪ Одоогийн байгаа нөлөө бүхий ерөнхийлөгчтэй парламентын хосолсон засаглал	28.9%	28.0%	28.4%
▪ Улс төрийн намууд нь нөлөө бүхий Их Хурлын /парламентын/ засаглал	11.6%	10.8%	11.2%
▪ Улс төрийн намуудын нөлөөллийг хязгаарласан Ерөнхийлөгчийн засаглал	53.8%	52.6%	53.2%
(Мэдэхгүй)	5.6%	8.6%	7.3%

S13. Намуудын талаар Та ямар бодолтой байна вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
▪ Олон урсгалч үзэл бодлыг илэрхийлсэн олон намтай байх ёстой	22.0%	18.5%	20.1%
▪ Ер нь гурав дахь хүчин гэж хэрэггүй - хоёр намтай байхад хангалттай	20.4%	23.7%	22.2%
▪ Ер нь намуудын хэрэг байхгүй - хүчтэй ерөнхийлөгчтэй байх нь зөв	53.6%	53.2%	53.4%
(Хариулаагүй)	.0%	.0%	.0%
(Мэдэхгүй)	4.0%	4.6%	4.3%

S14. Улс төрийн тогтолцооны байгууллагуудад итгэдэг эсэх

	Ерөнхий -лөгч	УИХ	Хуулийн байгуулл агууд	Төрийн захиргаа	Улс төрийн намууд	Иргэний нийгэм
• их итгэдэг	33.8	6.8	11.9	17.7	2.9	18.0
• итгэдэг	38.3	29.3	30.3	48.4	20.9	40.1
• бараг итгэдэггүй	12.0	22.8	20.4	19.6	19.4	15.3
• огт итгэдэггүй	13.0	39.8	35.3	13.9	54.3	20.3
(Хариулаагүй)	.0	.0	.0	.0	.1	.0
(Мэдэхгүй)	3.0	1.3	2.0	.4	2.3	6.3

S15. Таны бодлоор шашны оролцоо хэр зэрэг нөлөөтэй байх ёстой вэ?

	Таны хувийн амьдрал	Боловсрол	Улс төр
• Маш их	3.8	7.8	1.8
• Их	12.3	6.5	5.6
• Дунд зэрэг	39.2	18.3	12.8
• Бага	23.7	19.8	16.4
• Огт үгүй	19.8	40.1	51.0
(Хариулаагүй)	.0	.3	.3
(Мэдэхгүй)	1.3	7.2	12.0

Улс төрийн намууд

Р1. Та намуудаас аль нэгийг нь онцолж үздэг үү?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Тийм, онцолдог <u>нэг</u> нам байна	23.5%	28.3%	26.1%
• Үгүй, тийм нам байхгүй	75.6%	71.4%	73.3%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	.7%	.3%	.5%

Р2. “Онцолдог” нам

Нийт судалгаанд оролцогчид

Хэр их таалагддаг нь
-зөвхөн намын дэмжигчидын дунд-

	%	Бодит%	Нилээд	Дунд	Бага зэрэг
• МАН	11.4	43.8	38.0%	44.5%	16.1%
• АН	8.8	33.9	46.2%	35.8%	17.0%
• МАХН	4.5	17.3	64.8%	27.8%	7.4%
• Өөр нам	1.4	5.1	-	-	-
(Хариулаагүй)	73.9				
Нийт	100				

Р3. Нам болгоны -5 /маш муу/ гаас +5 маш сайн хүртэлх хүрээнд дундаж үнлэгээ /нийт оролцогчидоос/

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• МАН	-1.17	-0.43	-.77
• АН	-1.13	-1.09	-.1.27
• МАХН	-1.12	-.55	-.81

Р4. Таны бодлоор МАН зөв чигээр замнаж байна уу, буруу тийшээ зүтгэж байна уу?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Зөв замаар	23.5%	28.6%	26.3%
• Буруу замаар	42.7%	41.4%	42.0%
(Хариулаагүй)	1.8%	.6%	1.2%
(Мэдэхгүй)	32.0%	29.4%	30.6%

P5. Таны бодлоор АН зөв чигээр замнаж байна уу, буруу тийшээ зүтгэж байна уу?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Зөв замаар	17.5%	16.3%	16.8%
• Буруу замаар	50.4%	49.5%	49.9%
(Хариулаагүй)	2.7%	1.4%	2.0%
(Мэдэхгүй)	29.5%	32.8%	31.3%

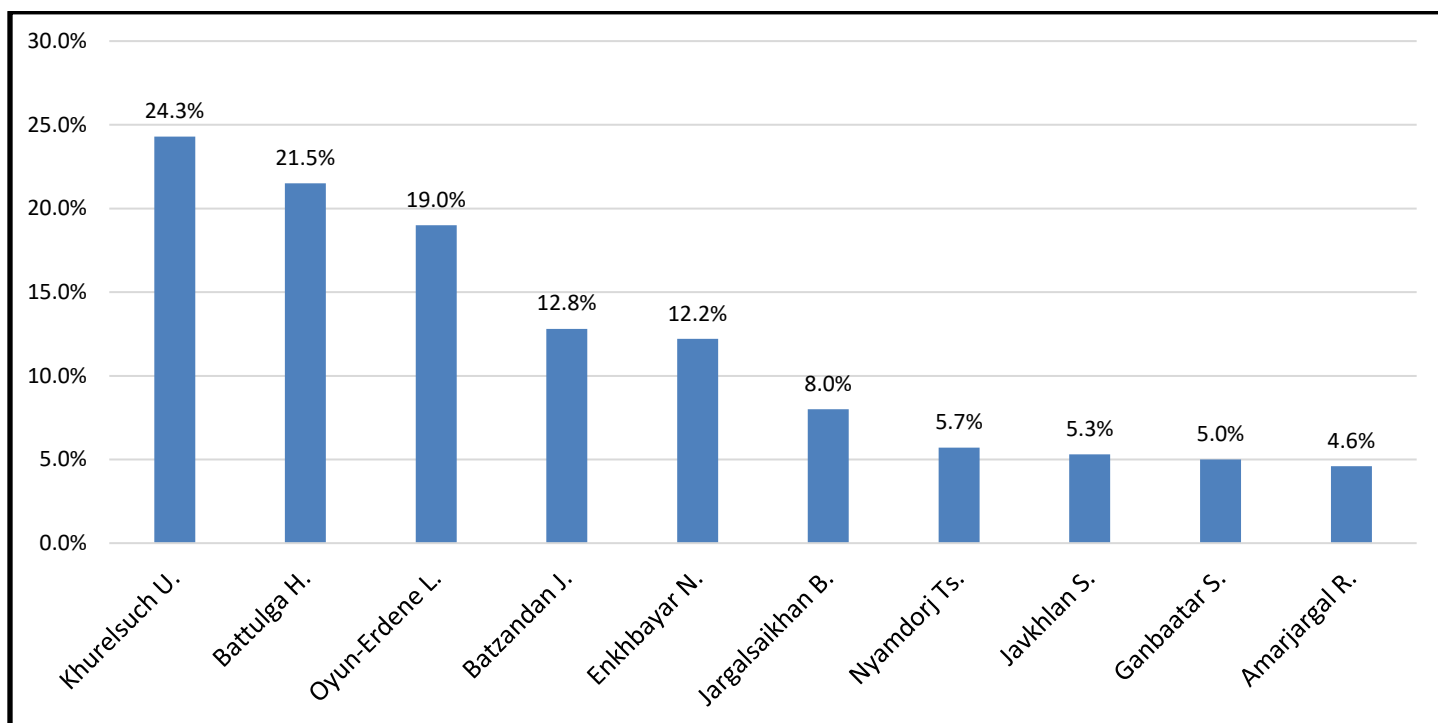
P6. Таны бодлоор МАХН зөв чигээр замнаж байна уу, буруу тийшээ зүтгэж байна уу?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Зөв замаар	17.5%	20.8%	19.3%
• Буруу замаар	33.6%	29.5%	31.4%
(Хариулаагүй)	2.9%	1.8%	2.3%
(Мэдэхгүй)	46.0%	47.8%	47.0%

P7. УИХ-ын сонгуулиас хойш, саналаа өгсөн намынхаа үйл ажиллагааг Та хэрхэн үнэлэж байна вэ?

Үнэлгээ \ Нам	МАН	АН	МАХН
• Их сайн	1.7%	1.1%	3.6%
• Харьцангуй сайн	18.6%	13.8%	27.7%
• Сайн ч биш, муу ч биш	43.1%	44.1%	38.6%
• Муу	24.2%	27.4%	13.3%
• Маш муу	10.1%	9.3%	6.0%
(Хариулаагүй)	.2%		
(Мэдэхгүй)	2.1%	4.2%	10.8%
Нийт	100%	100%	100%

Р8. “Улс орондоо нэр хүндтэй хүмүүсээс хэнийг нь манай орны улс төрийн амьдралд чухал үүрэг нөлөөтэйгээр оролцоосой гэж хүсдэг вэ? (3 хүртэл сонголттой.)

Улс төрчдийн рейтинг

Р9. Улаанбаатар

1. У. Хүрэлсүх	24.9%
2. Х. Баттулга	22.0%
3. Л. Оюун-Эрдэнэ	20.7%
4. Ж. Батзандан	14.2%
5. Б. Жаргалсайхан	11.1%
6. Н. Энхбаяр	9.6%
7. С. Жавхлан	6.7%
8. Р. Амаржаргал	5.8%
9. С. Ганбаатар	4.7%
10. Т. Аюурсайхан	4.5%

P10. Архангай

1. Х. Баттулга	26.2%
2. Н. Энхбаяр	24.6%
3. У. Хүрэлсүх	20.0%

P11. Булган

1. У. Хүрэлсүх	33.0%
2. Х. Баттулга	18.0%
3. Л. Оюун-Эрдэнэ	16.0%

P12. Дорноговь

1. Х. Баттулга	27.1%
2. У. Хүрэлсүх	22.9%
3. Л. Оюун-Эрдэнэ	18.6%

P13. Дорнод

1. У. Хүрэлсүх	30.0%
2. Х. Баттулга	25.0%
3. Н. Энхбаяр	17.5%
4. Л. Оюун-Эрдэнэ	17.5%

P13. Сэлэнгэ

1. Х. Баттулга	28.5%
2. У. Хүрэлсүх	25.0%
3. Л. Оюун-Эрдэнэ	25.0%

P14. Завхан

1. У. Хүрэлсүх	18.8%
2. Л. Оюун-Эрдэнэ	17.5%
3. Ц. Нямдорж	12.5%

Хэрвээ маргааш сонгууль болвол...

E11. “Хэрвээ маргааш сонгууль болвол Та саналаа өгөх үү?”

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• “өгнө”	83.3%	87.4%	85.5%
• “өгөхгүй”	14.9%	10.9%	12.8%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	1.6%	1.7%	1.7%

E12. “Хэрвээ маргааш УИХ сонгууль болвол Та аль намын төлөө саналаа өгөх вэ?”

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт	
			%	Бодит % ¹
• МАН	11.8%	17.1%	14.7%	37.9
• АН	10.7%	12.0%	11.4%	29.5
• МАХН	7.1%	9.7%	8.5%	22.0
• ИЗ-НН	1.1%		.5%	1.3
• ХҮН	.2%		.1%	.2
• БНН	1.6%	.5%	1.0%	2.6
• МҮАН	.2%		.1%	.2
• Үнэн ба Зөв нам	1.6%	2.9%	2.3%	6.0
• Өөр нам	.2%		.1%	.2
Бие даагч	6.4%	3.2%	4.7%	
Хүнээ харна	42.0%	39.5%	40.7%	
Аль нь ч биш	6.0%	5.4%	5.7%	
(Хариулаагүй)	5.1%	4.9%	5.0%	
(Мэдэхгүй)	6.0%	4.8%	5.3%	

¹ Мэдэхгүй, Хариулаагүй хэсгийг хасаж гаргав

ЕІЗ. 2016 оны УИХ сонгуульд саналаа өгснөөс хойш сонгогчидын шилжилт

Одоо өгнө	2016 өгсөн	МАН	АН	МАХН
• МАН		71.3%	7.1%	2.0%
• АН		3.5%	75.9%	4.1%
• МАХН		16.8%	6.4%	85.7%
• ИЗ-НН		.5%	2.1%	
• ХҮН		.5%		
• БНН		1.5%	2.1%	6.1%
• МҮАН		.5%		
• Үнэн ба Зөв нам		5.4%	6.4%	2.0%
		100%	100.0%	100.0%

Хувь хүн

Pe1. Та монгол хүн гэдгээрээ хэр их бахархаж байна вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Маш их	93.8%	95.8%	94.9%
• Бага зэрэг	4.5%	3.5%	4.0%
• Бараг үгүй	.9%	.5%	.7%
• Огт үгүй	.4%		.2%
(Хариулаагүй)	.0	0	.0
(Мэдэхгүй)	.4%	.2%	.3%

Pe2. Та ойрын ирээдүйгээ ямараар төсөөлж байна вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Өөдрөгөөр	91.3%	92.9%	92.2%
• Бараанаар	6.9%	5.5%	6.2%
(Хариулаагүй)	.5%		.3%
(Мэдэхгүй)	1.3%	1.5%	1.4%

Pe3. Өнөөдрийн амьжиргааны байдал

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Их сайн	1.1%	.3%	.7%
• Сайн	22.0%	21.2%	21.6%
• Зарим талаар сайн, зарим талаар муу	62.9%	66.6%	64.9%
• Муу	11.5%	10.8%	11.1%
• Маш муу	1.8%	.8%	1.3%
(Хариулаагүй)	.4%	.2%	.3%
(Мэдэхгүй)	.4%	.2%	.3%

Pe4. Таны амьжиргааны байдал ноднин жилийнхтэй харьцуулахад ямар байна вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Сайжирсан	26.7%	22.5%	24.4%
• Хэвээрээ	55.3%	64.3%	60.2%
• Дордсон	17.5%	13.2%	15.2%
(Хариулаагүй)	.2%		.1%
(Мэдэхгүй)	.4%		.2%

Pe5. Та улс төрийг хэр сонирхдог вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Их сонирхдог	7.1%	8.5%	7.8%
• Бага зэрэг сонирхдог	27.8%	24.8%	26.2%
• Заримдаа сонирхдог, заримдаа сонирхдоггүй	20.4%	20.0%	20.2%
• Бараг сонирхдоггүй	29.6%	27.5%	28.5%
• Огт сонирхдоггүй	14.5%	19.2%	17.1%
(Хариулаагүй)	.4%		.2%
(Мэдэхгүй)	.2%		.1%

Pe6. Таны ирээдүй ямар зүйлээс илүү хамааралтай вэ: Таны хувийн амжилт, төр засаг, өөр эдийн засагт нөлөөлж чадах хүчин зүйлс (бизнес орчин, хэвлэл мэдээлэл, TV/радио гэх мэт)

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Надаас илүү байх	51.6%	52.8%	52.3%
• Төр засгаас илүү байх	36.0%	39.8%	38.1%
• Өөр юмнаас илүү байх	7.8%	4.8%	6.2%
(Хариулаагүй)	.4%		.2%
(Мэдэхгүй)	4.2%	2.6%	3.3%

Pe7. Хэрвээ Та өөрийнхөө амьдралаа өөрийн эцэг эхтэйгээ харьцуулахад:

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Манай эцэг, эх хоёр миний хэзээ ч гүйцэж чадахгүй амжилтад хүрсэн	24.9%	28.2%	26.7%
• Бидний хооронд нэг их ялгаа байхгүй	27.3%	29.4%	28.4%
• Би амьдралдаа эцэг эхээсээ хамаагүй илүү амжилтад хүрнэ	38.5%	32.8%	35.4%
(Хариулаагүй)	1.3%	.8%	1.0%
(Мэдэхгүй)	8.0%	8.9%	8.5%

Pe8. Шудрага болон шудрага бус үйлдлүүдээс хамаарч нийгмийн давхаргуудад хожсон болон алдсан хүмүүс бий. Та өөрийгөө аль хэсэгт нь оруулах вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Алдсан хэсэгт нь илүү ойрхон	36.2%	35.1%	35.6%
• Хожсон хэсэгт нь илүү ойрхон	12.4%	17.7%	15.3%
• Тохиолдлоор: (Заримдаа хожиж, заримдаа алдаж явна)	37.3%	34.3%	35.7%
(Хариулаагүй)	1.3%	.3%	.8%
(Мэдэхгүй)	12.9%	12.6%	12.8%

Pe9. Эдийн засаг суларсан үед зарим хүмүүс асуудлаа өөрсдөө зохицуулаад, зарим нь засгаас тодорхой хэмжээний дэмжлэг шаарддаг. Та төр засгаас ямар нэг дэмжлэг хүлээх үү?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Надад ямар нэг тусламж хэрэггүй	21.6%	20.0%	20.8%
• Надад зөвхөн ажил олоход төрөөс тусламж хэрэгтэй	23.5%	22.0%	22.7%
• Надад санхүүгийн дэмжлэг хэрэгтэй	16.2%	27.5%	22.3%
• Засгаас ямар нэг юм орж ирнэ гэж найдахгүй байна	35.1%	28.0%	31.3%
(Хариулаагүй)	.5%	.3%	.4%
(Мэдэхгүй)	3.1%	2.2%	2.6%

Pe10. Хэрвээ засгаас Таны хүлээж байгааг биелүүлэхгүй бол Та яах вэ?

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Шүүхэд хандана	4.2%	3.2%	3.7%
• Гудамжны жагсаалд оролцоно	12.2%	7.8%	9.8%
• Миний эрх мэдлийг хамгаалж чадах аль нэг иргэний байгууллагыг дэмжинэ	14.9%	17.2%	16.2%
• Сонгуульд оролцож энэ засгийг солих талаас оролдоно	19.1%	17.1%	18.0%
• Сөрөг хүчний намд элсэнэ	1.5%	1.7%	1.6%
• Юу ч хийхгүй, байдал сайжрахыг хүлээнэ	32.7%	40.2%	36.8%
(Хариулаагүй)	2.2%	.9%	1.5%
(Мэдэхгүй)	13.3%	11.8%	12.5%

Глобал

GI1. Монголын хамгийн сайн түнш орон

(2 хүртэл сонголттой)

	1 сонголт	2 сонголт
• Орос	70.0	10.3
• Хятад	2.4	23.3
• АНУ	5.6	13.2
• Европын холбоо	4.6	8.5
• Япон	7.3	14.9
• Өмнөд Солонгос	4.0	10.8
• Бусад	.3	.4
(Хариулаагүй)	.4	2.0
(Мэдэхгүй)	5.5	10.8
Нийт	100%	100%

GI2. Монголын хамгийн сайн түнш орон

хоёр сонголтын нийлбэр дүн, зөвхөн хариулсан хүмүүсийн хувьд.

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Орос	80.1%	89.7%	85.2%
• Хятад	28.3%	26.5%	27.3%
• АНУ	19.9%	19.9%	19.9%
• Европын холбоо	16.3%	11.8%	13.9%
• Япон	28.5%	19.2%	23.5%
• Өмнөд Солонгос	15.6%	15.9%	15.8%
• Бусад	.8%	.7%	.7%

GI3. Таны бодлоор аль улсын иргэдтэй нь монголчууд эвтэй, хэл амаа олж, ажиллаж чадаж байна вэ?

хоёр сонголтын нийлбэр дүн, зөвхөн хариулсан хүмүүсийн хувьд

	1 сонголт	2 сонголт
• Орос	34.0	11.5
• Хятад	11.3	11.7
• АНУ	3.3	5.5
• Европын холбоо	2.1	4.7
• Япон	5.4	12.3
• Өмнөд Солонгос	30.7	21.2
• Бусад	.1	.2
(Хариулаагүй)	.6	2.7
(Мэдэхгүй)	12.7	17.3
Нийт	100%	100%

G14. Таны бодлоор аль улсын иргэдтэй нь монголчууд эвтэй, хэл амаа олж, ажиллаж чадаж байна вэ?

хоёр сонголтын нийлбэр дүн, зөвхөн хариулсан хүмүүсийн хувьд

	Улаанбаатар	Хөдөө	Нийт
• Орос	50.7%	53.8%	52.4%
• Хятад	26.7%	26.1%	26.4%
• АНУ	11.6%	8.8%	10.1%
• Европын холбоо	11.4%	4.7%	7.8%
• Япон	20.5%	20.2%	20.3%
• Өмнөд Солонгос	58.4%	60.8%	59.7%
• Бусад	.4%	.2%	.3%